

VĚSTNÍK

Praha 31. března 2014

Ročník VII., Číslo 3

ZAMYŠLENÍ

Poslední měsíce byly stránky novin a ostatních médií plná dění na Ukrajině. Vývoj byl opravdu tragický. Bohužel, ani ta nej kvalitnější média nemají představu o tom co se opravdu děje. Prvoplánová dění jako demonstranti na náměstí a pohyby vojsk, to vidíme. Ale co je pravý důvod stojící za rozpoutáním vedoucí k odtržení území neznáme a možná, že ho neznají ani naši, ale i mnozí světoví diplomaté.

Často se přirovnává anexe Krymu k obsazení Československa v březnu 1939 nacisty. Shodou okolností je tomu právě letos 75 let co vznikl také nový autonomní útvar - Protektorát Čechy a Morava. Mnozí si, ale dnes neuvědomují jaká byla tehdy realita a věcně politická situace.

Československo bylo ve své podobě ustaveno pevně až 2. března 1920 přijetím ústavy, mj. první v nových státech Evropy. Jeho konec nastal po Mnichovské dohodě, kdy na jeho místo nastoupila tzv. druhá republika již nazývaná Česko-Slovensko. Existovala 165 dní do odtržení Slovenska a následného vstupu německých vojsk na zbytek území státu 15. března 1939.

Slovensko však v té době mělo stejné postavení jako má dnes Krym, mělo svoji autonomii. Ta byla deklarována již v roce 1918 v Pittsburské dohodě, ale až tlak lidí docílil přijetí ústavního zákona o autonomii Slovenské země 22. listopadu 1938. Současně byla schválena autonomie Podkarpatské Rusi, která byla zaručena již v roce 1920 v § 3 ústavní listiny. Oba zákony, ale byly přijaty neústavní cestou. Ke schválení byla třeba kvalifikovaná většina, tedy 180 poslanců a 90 senátorů, ale zákon byl přijat jen většinou, tedy 144 poslanci a 78 senátory. Nicméně v té době byla pro zachování klidu uznána autonomie dvěma historickým zemím. V obou zemích vznikl místní sněm. Ten Slovenský přijal na svém zasedání 14. března 1939 zákon č. 1 o vzniku samostatného Slovenského státu. Ústava byla přijata až 21. července 1939 a zakotvovala vedoucí úlohu Hlinkovy slovenské ľudové strany a vliv katolické církve.

Z dnešního pohledu je jasné, že ústava byla pošlapána a nacisté a jejich bojůvky krátce slavily úspěch. Rozdíl od událostí na Krymu je, že otázka v referendu zněla buď setrvání s Ukrajinou nebo připojení k Rusku. Žádná samostatnost. Lze chápat, že stávající situaci nikdo nechtěl, ale jestli se Krym rozhodl správně ukáží až dějiny.

Praha, 31. března 2014

Politické změny nejlépe dokumentují poštovní známky vydané během roku 1939

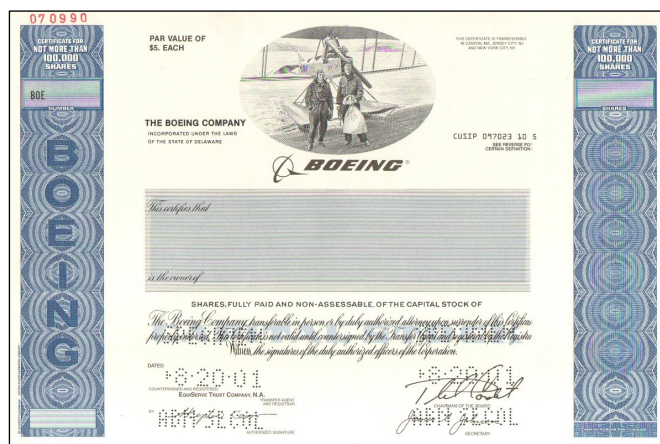
Nad řadou událostí svět zavírá oči. Nikdo nehnul brvou v srpnu 1968, stejně jako se nepohne nikdo dnes. Polsko se také kdysi dělilo za souhlasu velmoci Francie a dnes možná dojde k dělení Ukrajiny.

Už kdysi, obávaný ministr policie Joseph Fouché, si byl vědom jediných dvou světodějných sil. Peněz a informací. Nic jiného nepohne vývoj daným směrem. Je jasné, že ekonomické zájmy dneška, ovlivněné ruskou ropou a obrovským tržním potenciálem vyvažují na druhé straně misky etiky a spravedlnosti. Podobně je na tom Čína, jako největší vlastník půdy na Ukrajině. Dokud se nedotknou změny jejího majetku, rozhodně nemá sama důvod do sporu zasahovat. Narušení takové rovnováhy by možná spustilo nežádoucí efekt.

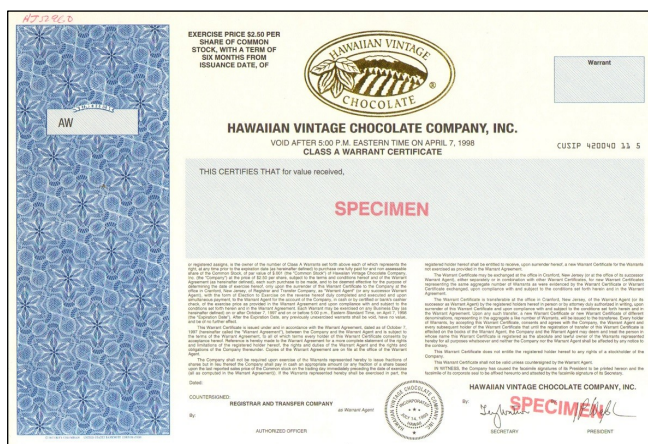
Zvykejme si, že je třeba si vždy před takovou situací položit otázku „cui prodest“, tedy v čí je to prospěch. V tu chvíli i suverenity a svoboda může být převálcována vojskem. Zdá se, že princip peněz a informací bude vždy vítězit.

NOVINKY

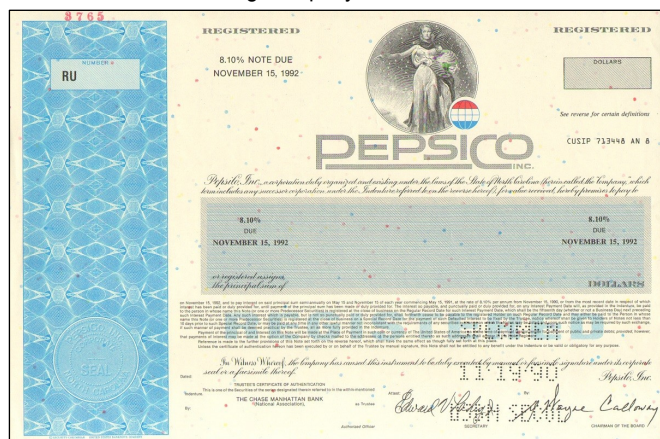
V posledním čísle jsme Vám ukázali několik novinek z českých papírů nebo vybraných bohemik. Dnes bychom naopak rádi představili zahraniční novinky, které se na trhu objevují poměrně vzácně. Jde o papíry vzácné nejen svým výskytem, tedy tak, že se prakticky nedají sehnat a pokud ano, jejich cena tomu odpovídá, ale jde zejména o firmy zvuchých jmen, která jsou zajímavá už sama o sobě. Ale jejich obrázky, Vám již samy ukáží o jaké firmy se jedná.

Y3042 - Akcie The Boeing Company, emise 5\$ certifikátů, 2001

Y3048 - Akcie Hawaiian Vintage Chocolate, Inc. se zlatou ražbou, 1998

Y3045 - Dluhopis PepsiCo, Inc., emise 1990, další do sbírky nápojů

Y3049 - Akcie Pathe Communications Corp., se zlatou ražbou, 1989

E6601 - Zástavní list hypoteční banky Caja de Crédito Hipotecario v Chile na 10 GBP, emise tištěná po roce 1900.

Začneme sbírkou Y, tedy papírů všech států USA. První novinkou je akcie výrobce letadel The Boeing Company. Na rytině uprostřed jsou zachyceni letci s dvojplášňákem. Firmu založil v roce 1916 William E. Boeing. Tato emise obsahuje sklopný efekt s názvem firmy a živé akcie jsou stále platné.

Stejně stále platí i akcie havajské čokoládovny Hawaiian Vintage Chocolate Company, Inc. vydané v roce 1998 jako warrant na další akcie. Zajímavé je, že neobsahuje rytinu, ale zlatou ražbu, což je u amerických papírů velmi vzácné. Zlatou ražbu, ale v kombinaci s barvou loga a navíc rytinou, obsahuje i další akcie a to pobočky evropské firmy Pathe Communications Corporation, které rovněž stále platí. Tato akcie byla vytištěna v roce 1989 a doposud nebyla nikdy na sběratelském trhu. Rovněž tak i dluhopis PepsiCo. Platnost dluhopisů vypršela v roce 1992, ale dosud se neobjevila.

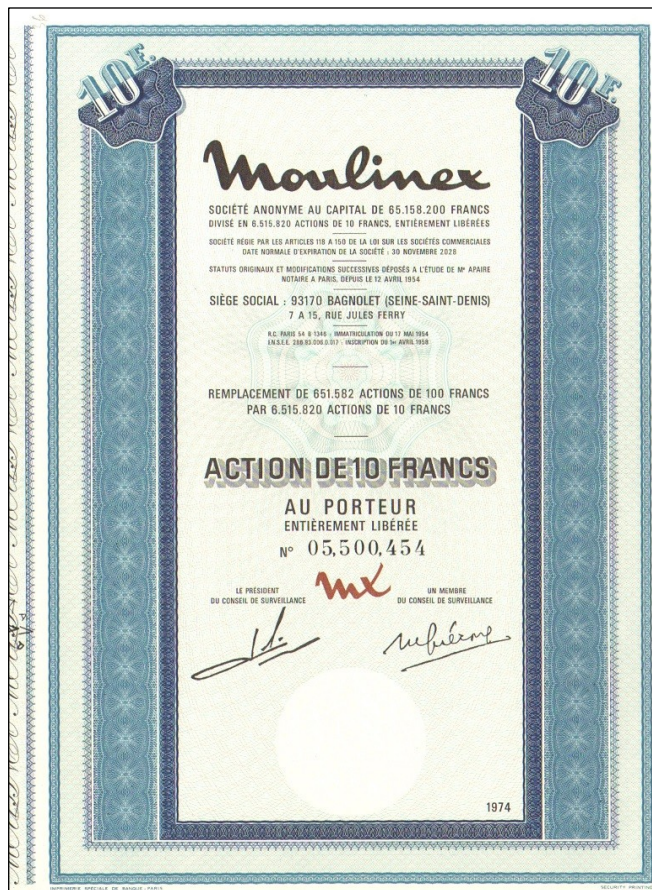
S dalším papírem zůstaneme na americkém kontinentu, ale přesuneme se na jih, do Chile. Hypoteční banka Caja de Crédito Hipotecario byla založena v roce 1855 a vydávala průběžně emise dluhopisů a zástavních listů. Emise je zajímavá technologií vícebarevného litografického přenosu z původní ocelové desky, stejně jako bankovky Kostariky, jejíž novotisk vydalo naše muzeum v roce 2008.

Z jižní Ameriky se do Evropy nejlépe dostanete letecky. Společnost Air France patří mezi nejznámější přepravce.

G3154 - 11% dluhopis C.N. Air France na 1.000 FRF, série C, 1976

G3155 – Akcie Carrefour société anonyme na 100 FRF, 1975-1980

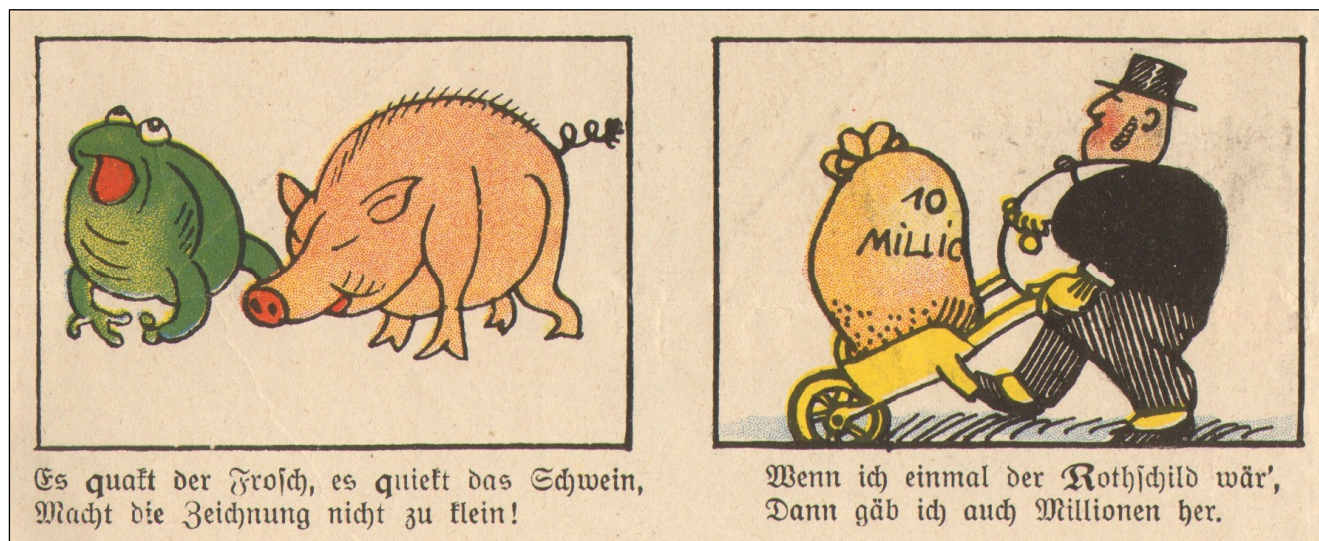
G3123 – Akcie Moulinex société anonyme na 10 FRF, emise 1974

E6602 – Akcie Leipziger Luftschiffhafen- und Flugplatz-Aktiengesellschaft na 1.000 marek, emise 25.3.1913, tiskárna Giesecke & Devrient

Francouzského výrobce elektropřístrojů firmu Moulinex S.A. a obchodní řetězec Carrefour S.A. asi netřeba moc představovat. Zato vzácná akcie lipského letiště stojí za pozornost. Šlo nejen o letiště pro letadla, ale jak název i motiv vzducholodě napovídá i o přístav pro tyto obry.

V úterý 28. července 1914 vyhlásilo Rakousko-Uhersko Srbsku válku. Na základě uzavřených dohod začala série událostí, která zatáhla většinu evropských zemí do konfliktu, později nazvaného 1. světová válka. Válka znamenala pro každou z bojujících stran nejen obrovské lidské a materiální škody, ale zejména obrovskou potřebu financovat válečné operace. K tomu účelu se otevřela státní pokladny a začalo vydávání válečných půjček. Ani Rakousko-Uhersko nezůstalo pozadu a už 1. listopadu 1914 vydává první z osmi válečných půjček. V průběhu války bylo vydáno nespočet propagačních materiálů, které měly přesvědčit obyvatele, aby podporovali válečné úsilí a kupovali válečné dluhopisy. V našich sbírkových fondech máme několik plakátů a tiskovin s těmito podpůrnými akcemi a jeden z nich obsahuje abecedu válečných půjček. Na každé písmeno německé abecedy připadá jeden obrázek. Pokračujeme v našem seriálu, kterým připomene přesně za 4 měsíce sté výročí této události. Dnes najdete pro sestavení plakátu válečné abecedy písmena Q a R.

Q – Kváká žába, kvičí prase, neupisuj příliš málo!

R – Kdybych byl jednou Rotschildem, také bych dal milióny.

Něco málo na vysvětlenou. Dynastii židovské rodiny bankéřů Rotschildů asi není třeba příliš představovat. Že tito bankéři a průmyslníci investovali nejen do zbrojního průmyslu, ale pomáhali s úpisy půjček a sami je také z části kupovali. Vždyť stát byl vždy dobrý dlužník, který peníze potřebuje neustále a také je vždy rád ně vrací. Tedy až na případ státního bankrotu, ale i na těch dovedli Rotschildové vydělat. Proč by tedy nějaký ten milión na válečnou půjčku nedali, však se jim vždy vrátil i s bohatými úroky. Jenže rozsáhlé zájmy rodiny pomáhaly nejen Německu, ale i spojencům, takže kdo byl opravdu vítěz války?

Zajímavější je první verš, který zapojuje i zvířata opravdu prapodivného spojení. Každý rym v celé abecedě směřoval k podpoře upisování válečných půjček. Zapojení zvířat mělo evokovat, že úpis půjčky je takovou samozřejmostí, že i zvěř si říká, jak je vše výhodné a i jim je jasné, že lidé mají upisovat co nejvíce. Přitom již bylo řadě lidem jasné, že válka se v letech 1916-1917 nevyvíjí nejlépe a zřejmě brzy přijde konec.

MUZEUM CENNÝCH PAPÍRŮ
NADAČNÍ FOND

NADAČNÍ KONTO

369 000 369 / 2010

Fio banka, a.s.